

Sygn. akt II PK 117/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa J. S. i M. K.  
przeciwko P. w W.  
o odprawę pieniężną,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 23 czerwca 2020 r.,  
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Okręgowego w W.  
z dnia 17 stycznia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwoty po 1350 zł  
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów  
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 17 stycznia 2019 r., po rozpoznaniu apelacji pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego „P.” w W. („P”), zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 sierpnia 2018 r. w ten sposób, że oddalił powództwo J. S. i M. K. o odprawę pieniężną.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dacie dokonania powodom wypowiedzenia zmieniającego restrukturyzacja pozwanego była już zakończona w związku z ukończeniem z dniem 30 czerwca 2014 r. procesu Programu Dobrowolnych Odejść Pracowniczych. Wobec tego powodowie nie nabyli prawa do odprawy przewidzianej w art. 245 ust. 2 pkt 3 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z dnia

6 września 1999 r. (dalej jako ZUZP z 1999 r.). Pozwany wprowadził nowy ZUZP z dnia 12 września 2014 r. (dalej jako ZUZP z 2014 r.), a zatem miał obowiązek złożenia pracownikom wypowiedzeń zmieniających warunki pracy i płacy w celu dostosowania indywidualnych warunków zatrudnienia do postanowień wynikających z nowego ZUZP z 2014 r. Nowo przyjęty ZUZP w zdecydowanej części w zakresie warunków wynagradzania pozostał jednak bez zmian względem poprzedniego oraz nie pogarszał warunków pracy powodom w takim zakresie, że uniemożliwiałyby im faktycznie dalsze zatrudnienie. Pozbawiał natomiast pracowników prawa do odprawy z art. 245 poprzednio obowiązującego ZUZP z 1999 r. Zmiana ta nie była jednak dla pracowników odczuwalna, zwłaszcza, że przyznanie odprawy było ograniczone do enumeratywnie wymienionych przypadków. Odprawa na podstawie art. 245 ust. 2 pkt 3 ZUZP z 1999 r. przysługiwała po spełnieniu kumulatywnie dwóch przesłanek – zaistnienia szczególnego przypadku (restrukturyzacji bądź reorganizacji) przyczyn rozwiązania stosunku pracy oraz rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę w związku z zaistnieniem tych szczególnych przypadków. Celem tego przepisu było zagwarantowanie odprawy pracownikom w razie wypowiedzenia definitywnego umowy o pracę. Nie dotyczył więc wypowiedzeń zmieniających, których celem jest utrzymanie zatrudnienia.

Pełnomocnik powodów zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenia co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództw w całości oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania apelacyjnego i postępowania kasacyjnego, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego: - art. 245 ust. 2 ZUZP z 1999 r. w związku z art. 65 k.c., przez błędną wykładnię polegającą na: a) zawężeniu użytego w nim pojęcia „restrukturyzacji” i „reorganizacji”, podczas gdy pojęcia te należy wyklądać szeroko przy uwzględnieniu różnego rodzaju działań zmierzających do poprawy efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa, b) przyjęciu, że dotyczy on jedynie sytuacji, w

której „restrukturyzacja/reorganizacja” ogranicza się wyłącznie do redukcji zatrudnienia i skutkuje rozwiązaniem umowy z pracownikiem wyłącznie na skutek decyzji pracodawcy i z jego wyłącznej inicjatywy oraz że nie obejmuje swoim zakresem zastosowania procesu wypowiedzenia układu zbiorowego pracy i związanego z nim wypowiadania pracownikom warunków pracy i płacy ani sytuacji, w której pracodawca przedstawiając pracownikowi nowe, mniej korzystne warunki pracy i płacy stwarza możliwość wcześniejszego zakończenia stosunku pracy, a tym samym może „powodować” zwolnienie pracownika - z uwagi na przyjęcie, że restrukturyzacja pozwanego zakończyła się z dniem 30 czerwca 2014 r. w sytuacji, gdy zapisy Porozumienia kończącego spór zbiorowy z dnia 12 września 2014 r. - „Pakty gwarancji zatrudnienia” potwierdzają nie tylko trwanie restrukturyzacji zatrudnienia w okresie pominiętym przez Sąd, ale również wskazują, że jej elementem pozostawała zmiana warunków zatrudnienia, a tym samym w sytuacji, w której wypowiedzenie powodom warunków pracy i płacy pozostawało w bezpośrednim związku z trwającym u pozwanego procesem restrukturyzacji (reorganizacji).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali na potrzebę wykładni przepisów wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 245 ust. 2, a w szczególności art. 245 ust. 2 pkt 3 ZUZP z 1999 r., na co wskazują m. in. wyroki Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 marca 2018 r., XXI Pa (...) i z dnia 24 stycznia 2008 r., XXI P (...); wyroki Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 października 2017 r., III APa (...), z dnia 27 lutego 2018 r., III APa (...), z dnia 28 lutego 2018 r., III APa (...) oraz z dnia 11 kwietnia 2018 r., III APa (...), a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2014 r., II PK 236/13.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powodów zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie. Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołali się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.).

Zgodnie ze stanowiskiem ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto, konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepubl.;

z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, LEX nr 2745011; z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Należy również podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Mając na uwadze opisane wyżej kryteria wskazać należy, że ani wnioszek skarżących o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani jego uzasadnienie nie zawierają tak rozumianej przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., a sformułowana w skardze potrzeba wykładni art. 245 ust. 2 ZUZP z 1999 r., a w szczególności jego pkt 3, zmierza w istocie do podważenia ustaleń stanu faktycznego i jego oceny prawnej dokonanej przez Sąd drugiej instancji. Sformułowana we wniosku potrzeba wykładni zawartych w powołanym przepisie pojęć „restrukturyzacji” czy „reorganizacji” nie występuje w niniejszej sprawie, ponieważ nie ma żadnych podstaw do odniesienia tych pojęć do indywidualnej sytuacji skarżących. Ta zaś, wobec braku powołania w skardze kasacyjnej jakichkolwiek zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, przedstawia się według ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy był związany (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.).

Z ustaleń tych jednoznacznie wynika, że skarżący nie nabyli prawa do dodatkowej odprawy z art. 245 ZUZP z 1999 r., ponieważ pozwany nie zamierzał pozbawić ich zatrudnienia wskutek wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy, które było konieczne dla wprowadzenia nowego ZUZP z 2014 r., a których to warunków skarżący nie przyjęli z zamiarem uzyskania dodatkowej odprawy pieniężnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2013 r., II PK 211/12, M.P.Pr. z 2013 r. nr 8, poz. 417-419; z dnia 14 lutego 2006 r., III PK 109/05, OSNP 2007 nr 1-2, poz. 5). Przed dokonaniem wypowiedzenia zmieniającego skarżącym

przeprowadzono u pozwanego istotne zmiany, które wymagały ograniczenia zatrudnienia, ale taka restrukturyzacja nie objęła stanowisk pracy skarżących, którzy nie zostali objęci procedurą dobrowolnych odejść, a ich stanowiska pracy były dalej niezbędne dla dalszego funkcjonowania pozwanego. W konsekwencji skarżący nie nabyli prawa do spornej dodatkowej odprawy przysługującej wyłącznie tym pracownikom, z którymi pozwany rozwiązał stosunki pracy wskutek zmian układowo określonych w art. 245 ust. 2 pkt 2 ZUZP z 1999 r. Pozwany dokonał skarżącym wypowiedzenia zmieniającego „nie ze względu na restrukturyzację, ale ze względu na potrzebę dostosowania treści indywidualnych stosunków pracy do nowego ZUZP” (tak w analogicznej sprawie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 17 kwietnia 2018 r., II PK 36/17, z dnia 23 października 2019 r., II PK 74/18, LEX nr 3009800, z dnia 21 listopada 2019 r., II PK 88/19, z dnia 6 lutego 2020 r., II PK 157/18, niepubl.). Samo prowadzenie restrukturyzacji nie było zatem wystarczającą przesłanką nabycia spornej dodatkowej odprawy, ponieważ to skarżący z własnej woli zdecydowali, że nie będą dalej pracować u pozwanego, odmawiając przyjęcia niepogorszonych istotnie przez nowy ZUZP z 2014 r. warunków pracy i płacy. A zatem do rozwiązania umów o pracę skarżących nie doszło ze względu na restrukturyzację w rozumieniu art. 245 ust. 2 ZUZP z 1999 r., która nie tylko nie doprowadziła do rozwiązania ich stosunków pracy, ale też zakończyła się na kilka miesięcy przez wręceniem skarżącym wypowiedzeń zmieniających. W konsekwencji w rozpoznawanej sprawie bez znaczenia pozostaje zdekodowanie pojęć „restrukturyzacji” czy „reorganizacji” użytych w art. 245 ust. 2 ZUZP z 1999 r., skoro skarżący nie zostali pozbawieni pracy w ramach „restrukturyzacji” czy „reorganizacji” pozwanego, lecz sami zrezygnowali z kontynuowania zatrudnienia w istocie rzeczy na niezmienionych warunkach pracy i płacy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c.